

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου "Σύσταση και λειτουργία Ινστιτούτου Μετρολογίας και Εθνικού Συμβουλίου Διαπίστευσης"

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΤΡΟΛΟΓΙΑΣ (Ε.Ι.Μ.)

1. Η ανάγκη δημιουργίας του Ε.Ι.Μ.

Στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες δεν είναι δυνατό να παρασχεθούν μετρολογικές υπηρεσίες στη βιομηχανική παραγωγή και στην επιστήμη, αν δεν καθιερωθεί ένα ολοκληρωμένο και σύγχρονο σύστημα μετρήσεων. Με τη σειρά της η καθιέρωση ενός τέτοιου συστήματος μετρήσεων προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των εθνικών μετρολογικών ιδρυμάτων.

Η σύσταση του Ελληνικού Ινστιτούτου Μετρολογίας (Ε.Ι.Μ.) έρχεται να καλύψει το σημαντικό κενό που αποτελεί για τη χώρα μας η απουσία ενός παρόμοιου φορέα. Στην Ελλάδα οι υπάρχουσες μετρολογικές υπηρεσίες είτε καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες συγκεκριμένων επιχειρήσεων και τομέων είτε πάσχουν από εγγενείς ανεπάρκειες (έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού ή εξοπλισμού, αδυναμία προσβάσεως των χρηστών κ.ο.κ.). Η διασπορά και η αναποτελεσματικότητα της υπηρεσίας καθιστούν αδύνατο το συσχετισμό των μεμονωμένων μετρήσεων μεταξύ τους, το συντονισμό των μετρολογικών δεδομένων, αλλά και την πληροφόρηση ως προς τις εξελίξεις της μετρολογίας σε διεθνή κλίμακα. Κυρίως όμως εμποδίζουν τις - μικρές και μεσαίες ιδίως - παραγωγικές μονάδες να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα της ακρίβειας των μετρήσεων. Συνεπώς, μόνον ένας κεντρικός και αξιόπιστος φορέας είναι σε θέση να εξασφαλίσει ένα άρτια οργανωμένο σύστημα μετρήσεων, παρέχοντας έτσι μετρολογική στήριξη στην παραγωγή της χώρας μας.

Αναλυτικότερα, η μετρολογική στήριξη της ελληνικής βιομηχανίας επιβάλλεται για τους εξής λόγους:

α) Η μετρολογία, η τυποποίηση, ο έλεγχος ποιότητας των προϊόντων και των υλικών και η ποιοτική εξασφάλιση της παραγωγής (το λεγόμενο σύστημα SMTQ) αποτελούν από κοινού ένα σημαντικότατο παράγοντα της βιομηχανικής και οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας. Στο σύστημα αυτό η θέση της μετρολογίας είναι βαρύνουσα, αφού οι τεχνικές προδιαγραφές για προϊόντα και διαδικασίες ή η ποιοτική αξία αποκτούν σημασία μόνον εφόσον οι σχετικές πληροφορίες μπορούν να μετρηθούν και να επιβεβαιωθούν βάσει καθορισμένων προτύπων.

β) Οι απαιτήσεις της παγκόσμιας αγοράς, ιδίως δε η προϊούσα αλληλοδιαπλοκή των εθνικών οικονομιών και η εντεινομένη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών αλλάζει ριζικά τους όρους της ασφάλειας των συναλλαγών και της εμπορικής πίστης. Οι νέες ανάγκες δεν μπορούν να ικανοποιηθούν παρά αν καθιερωθούν σύγχρονα και συγκλίνοντα συστήματα και διαδικασίες μετρήσεων. Σε λίγο χρόνο προϊόντα και υπηρεσίες, που δεν ικανοποιούν τα δεδομένα που παρέχει η μετρολογία, θα πάψουν να είναι ανταγωνιστικά και θα αποκλείονται ή θα κυκλοφορούν με δυσκολία στις διεθνείς αγορές.

γ) Σε διεθνή κλίμακα έχει γίνει προ πολλού αισθητή η ανάγκη να προωθηθεί, να σπριχθεί θεσμικά και να εφαρμοσθεί η Μετρολογία. Έτσι, όχι μόνον αναπτύσσεται η πληροφορόρηση ως προς τα μετρολογικά ζητήματα, αλλά έχουν συσταθεί και σχετικοί διεθνείς οργανισμοί με ρυθμιστική αρμοδιότητα, οργανισμοί που

διαμορφώνουν τα ισχύοντα συστήματα μετρήσεων. Η απουσία της χώρας μας από τις διαδικασίες αυτές της αφαιρεί τη δυνατότητα να συμβάλει στη διαμόρφωση των νέων όρων.

δ) Όσα προηγήθηκαν αποκτούν μια άλλη διάσταση, αν αναλογισθούμε τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Ελλάδας. Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργεί στη χώρα μας, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση να εφοδιάζει τα ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα με το σήμα C.E., που συνιστά απόδειξη του ότι τα προϊόντα αυτά συμμορφώνονται προς τα καθιερωμένα στην Ε.Ε. ως αποδεκτά ποιοτικά κριτήρια.

2. Αρμοδιότητες του Ε.Ι.Μ. και ο τρόπος υλοποίησής τους

Οι επιτακτικές αυτές ανάγκες προσδιορίζουν τόσο την ειδικότερη αποστολή, όσο και τη φυσιογνωμία και την οργάνωση του Ε.Ι.Μ.:

2.1. Ο σκοπός του Ε.Ι.Μ. είναι η συμβολή στην ερευνητική, τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας. Το Ε.Ι.Μ. είναι η ανώτατη εθνική αρχή και ο επίσημος τεχνικός σύμβουλος της πολιτείας σε μετρολογικά θέματα. Οι αρμοδιότητες που ασκεί για να επιτελέσει το σκοπό αυτόν είναι οι εξής (άρθρο 1 παρ.4):

α) Ο καθορισμός των μονάδων και των συστημάτων μέτρησης διαφόρων φυσικών μεγεθών, ώστε αυτά να ανταποκρίνονται στα διεθνή δεδομένα.

β) Ο καθορισμός των τεχνικών μεθόδων μέτρησης και ο έλεγχος των οργάνων μέτρησης.

γ) Ο έλεγχος τύπου στα όργανα μέτρησης.

δ) Η διατήρηση και η φύλαξη των προτύπων αναφοράς, των συσκευών, των οργάνων ή των διατάξεων μέτρησης των βασικών μονάδων του Διεθνούς Συστήματος Μονάδων.

ε) Η ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας σε θέματα μετρολογίας ή παρακολούθηση των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων εξελίξεων στα θέματα αυτά.

στ) Ο σχεδιασμός και η προετοιμασία εφαρμογής ενός εθνικού συστήματος μετρήσεων.

ζ) Η παροχή υπηρεσιών διακρίβωσης με τη λειτουργία ενός μετρολογικού εργαστηρίου διακρίβωσης.

η) Η χορήγηση πιστοποιητικών διακρίβωσης οργάνων, υλικών αναφοράς και η χορήγηση εγκρίσεων τύπου Ε.Ε. σε συνεργασία με αναγνωρισμένο φορέα πιστοποίησης.

θ) Η εκπροσώπηση της χώρας μας στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς μετρολογίας και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς, η συνεργασία και η αμοιβαία αναγνώριση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων.

ι) Η ανάπτυξη, η διάδοση και η διαχείριση υλικών αναφοράς.

ια) η συμβολή στην εκπαίδευση για τη μετρολογία.

2.2. Οι αρμοδιότητες του Ε.Ι.Μ., ιδιαίτερα οι σχετικές με τη στρατηγικής σημασίας ευθύνη της δημιουργίας και της εφαρμογής του εθνικού συστήματος μετρολογίας, την εκπροσώπηση της Ελλάδας σε ευρωπαϊκή και διεθνή κλίμακα και τη σύναψη σχέσεων με αντίστοιχους εθνικούς φορείς άλλων χωρών, προσδιορίζουν τη φύση του ως φορέα που ασκεί δημόσια εξουσία υπό ευρεία έννοια. Έτσι, εποπτεύεται από το Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας (άρθρα 1 και 4).

Οι συνθήκες της αγοράς, στην οποία κατευθύνεται η γενικότερη αλλά και η ρυθμιστική δράση του Ε.Ι.Μ., απαιτούν ευελιξία, υψηλό βαθμό προσαρμογής και ταχύτητα. Αυτός είναι ο λόγος που, κατά τη συνήθη σε παρόμοιες περιπτώσεις πρακτική, προκρίθηκε ο χαρακτηρισμός του ως Ν.Π.Ι.Δ..

2.3. Προκειμένου να φέρει σε πέρας την αποστολή του το υπό σύσταση νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου προβλέπεται να διαθέτει διάρθρωση και διοίκηση ανάλογη με αυτήν άλλων φορέων που έχουν παρόμοια φυσιολογία.

Έτσι, διοικείται από Δ.Σ. του οποίου η συγκρότηση, ο τρόπος λειτουργίας και οι αρμοδιότητες καθορίζονται στο άρθρο 2. Στο Δ.Σ. συμμετέχουν εκπρόσωποι υπουργείων και οργανισμών με συναφή αποστολή, καθώς και εκπρόσωποι του Σ.Ε.Β..

Στο άρθρο 3 ορίζεται η επιλογή του Διευθυντή του Ε.Ι.Μ. από το Δ.Σ. και οι αρμοδιότητές του.

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαχείριση και τους πόρους του Ε.Ι.Μ. θεσπίζονται ειδικές χρηματοδοτήσεις από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και απαλλαγή από φόρους ως προς ορισμένες από τις συναλλαγές στις οποίες προβαίνει.

Με το άρθρο 5 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τους κανονισμούς εσωτερικής λειτουργίας και την τήρηση μητρώων, βιβλίων και αρχείων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο του πρώτου μέρους του σχεδίου νόμου (άρθρα 6 και 7) ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της χορήγησης, της ανανέωσης και της ανάκλησης των "πιστοποιητικών διακρίβωσης" και των "πιστοποιητικών υλικού αναφοράς".

Β. ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ (Ε.Σ.Υ.Δ.)

1. Η ανάγκη δημιουργίας του Ε.Σ.Υ.Δ.

Η ανάπτυξη, αλλά και η εξέλιξη της οικονομίας σε υπερκρατική κλίμακα, επιβάλλει την ανάγκη να τηρηθούν ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές. Οι επιχειρήσεις είναι πλέον υποχρεωμένες να αποδεικνύουν ότι τα προϊόντα τους συμμορφώθηκαν στις προδιαγραφές αυτές. Έτσι, ιδιαίτερη σημασία αποκτά η αναγνώριση των δοκιμών και των ελέγχων που τελούνται από τους φορείς ή τα εργαστήρια, καθώς και των πιστοποιητικών που αυτά εκδίδουν. Η αναγνώριση των μορφών ελέγχου προϋποθέτει ότι οι φορείς ή τα εργαστήρια ικανοποιούν ορισμένα κριτήρια αντικειμενικότητας και ικανότητας να εκτελούν συγκεκριμένες λειτουργίες. Θα πρέπει όμως να έχει προβλεφθεί και η λειτουργία ενός οργανου με αποστολή να εποπτεύει τους φορείς ή τα εργαστήρια και να ελέγχει το σεβασμό των κριτηρίων αυτών.

Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν εργαστήρια δοκιμών, εργαστήρια διακρίβωσης, φορείς πιστοποίησης και φορείς επιθεώρησης. Λείπει όμως το όργανο που, αφού διαπιστώσει ότι τα εργαστήρια ή οι φορείς ικανοποιούν τα καθορισμένα κριτήρια, θα παράσχει σε αυτούς το δικαίωμα να προβαίνουν στην άσκηση του έργου τους.

Η ανάγκη να συσταθεί ένα τέτοιο όργανο είναι επιτακτική ενόψει του κοινοτικού, αλλά και του διεθνούς δικαίου:

α) Σε κοινοτικό επίπεδο, σε συνέχεια των Οδηγιών Νέας Προσέγγισης, το 1989 υιοθετήθηκαν μια σειρά διατάξεις γνωστές ως "Σφαιρική προσέγγιση" (Global approach). Ο στόχος τους είναι να ελεγχθούν βάσει κριτηρίων και ενδεχομένως να αναγνωρισθούν όλες οι μορφές ελέγχου που πραγματοποιούνται από φορείς πιστοποίησης και επιθεώρησης ή από εργαστήρια δοκιμών και διακρίβωσης. Τα κριτήρια εμπεριέχονται στα ευρωπαϊκά πρότυπα της σειράς EN 45000.

Ακόμη, με τον ίδιο σκοπό λειτουργούν ειδικοί οργανισμοί (WELAC, WECC, EAC) που εκπονούν κριτήρια και τεχνικούς κανονισμούς για την εφαρμογή των συστημάτων και πέρα από τα πρότυπα EN 45000

Τα κράτη- μέλη της Ε.Ε. - και της ΕΖΕΣ - διαθέτουν εθνικά συστήματα διαπίστευσης που είναι μέλη των οργανισμών αυτών και έχουν υπογράψει συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης. Εφόσον ένας εθνικός φορέας πιστοποίησης ικανοποιεί τις απαιτήσεις των προτύπων της σειράς EN 45000, το κράτος- μέλος τον διαπιστεύει και τον "κοινοποιεί" στις αρχές της Ε.Ε. και στα άλλα κράτη- μέλη. Ο φορέας αυτός αναγνωρίζεται ως ικανός να προσφέρει τις υπηρεσίες του από το σύνολο των κρατών- μελών.

Ακόμη, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, τα κράτη- μέλη καλούνται να προωθήσουν την αναγνώριση δοκιμών, πιστοποιητικών κ.λπ. βάσει των κριτηρίων των προτύπων της σειράς EN 45000. Έτσι, το 1990 ιδρύθηκε ο Ε.Ο.Τ.Σ. (European Organization for Testing and Certification).

Λόγω της ανυπαρξίας εθνικού συστήματος διαπίστευσης, η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί χωρίς να συμμετέχει στις διαδικασίες αυτές. Η ίδρυση του Ε.Σ.Υ.Δ. θα επιτρέψει στη χώρα μας όχι μόνο να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο ελέγχου, αλλά και να συμμετάσχει στη διαμόρφωση των κριτηρίων διαπίστευσης.

β) Παράλληλα και σε διεθνές επίπεδο προχωρούν οι διαδικασίες εναρμόνισης των συστημάτων διαπίστευσης, βάσει των αντίστοιχων οδηγιών του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO/IEC, καθώς και οι διαδικασίες αμοιβαίας αναγνώρισης των εθνικών συστημάτων διαπίστευσης.

Και από τη σκοπιά αυτή θα είναι σημαντική η ωφέλεια της Ελλάδας από την ίδρυση του Ε.Σ.Υ.Δ..

2. Αρμοδιότητες του Ε.Σ.Υ.Δ. και τρόπος υλοποίησης τους

Στο άρθρο 8.2. του Δεύτερου Μέρους ορίζεται η βασική αρμοδιότητα του Ε.Σ.Υ.Δ., που είναι η χορήγηση πιστοποιητικών διαπίστευσης.

Στο άρθρο 9 ορίζεται η σύνθεση και ο τρόπος διορισμού του Ε.Σ.Υ.Δ..

Το άρθρο 10 προβλέπει τη σύσταση τεχνικών επιτροπών υποβοηθητικών του έργου του Ε.Σ.Υ.Δ..

Το άρθρο 11 καθορίζει τη διαδικασία ασκήσεως ενδικοσσανούς προσφυγής κατά των αποφάσεων του Ε.Σ.Υ.Δ..

Με το άρθρο 12 συνιστάται ειδικός λογαριασμός στην Τράπεζα της Ελλάδος για να εξυπηρετούνται οι ανάγκες του Ε.Σ.Υ.Δ..

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αλέξ. Παπαδόπουλος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Γ. Κουβελάκης

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Κ. Σημίτης

ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Χ. Παχτας

ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Αλ. Μπελτάς